

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علم، صنعت و اخلاق دار هفتاد و پنج

اجتبیات

عالمه اخلاقی

۳

قرن

چین ساییدن ماعد

قادی، اسکی یونان و ایران مدیتلرینک قادی حقدمه کی تلقیر.
ینک کار عالمه سیرات ایتمه سندن دولای، کیتدیکه آغیرلاشان
بر تضیق آلتنه کیرمه باشلادی.

بر طرفدن، اسکی یونان دینه کوره عالمه قادیکنک عرفانه
و جمعیت حیاته اشتراکدن محرومی، دیگر جهندن زردشتمک
نظرند. قادیکنک چو جوق دوشورمه و عادت کورمه زمانلرند.
نجس و شیطان ندایدیلیم، بواسی مدیتلرند. قادیکنک موقعی
صوک درجه آلتاقلشدی. مسلمانلر، یونان حکمتیه ایران
دانشدن استفاده باشلایجه، قادی حقدمه کی بو فنا تلقیر،
فلسفی حقیقلر کی مسلمان منورلرینک روحنه کیرمه و یواش
یاواش عملی حیاته کچرک دینی عادلر آراسه قاریشمه باشلادی.
صدر اسلامدن تبعاع ایدیلدیکه، مسلمان حکمدارلرک
ویردکاری امرلر، بو پایاخی فکدرلرک کیتدیکه خلقلک روحند
ناصل درینشدیکنی کوستریر.

مهرتک اوچنی عصرندمده حکومت سورن امام (یحیی
الهادی) بوتون قادیکنلرک یوزلرینه پیماورعملرینی و حتی بدوی
قادیکنلرک بیله یوزی آجیق اوله رق چارشی به حقیقه مملرینی
امر ایتدی.

[La condition de la femme, Mansour Fahmi, p.60]

بشنجی عصرک ایتداسنده، مصرده فاطمی خلیفه سی اولان
(حاکم بأمرالله)، قادیکنلرک اودن چیقملرینی، حمامه کیتمه
لرینی، ظاملرند کورومملرینی منع ایتدیکه برابر، قوندریه جیاره
قادیکنلر ایچون قطعیا قوندریه یا عملرینی ده امر ایدیلدی. بعض
دورخلرک شهلی روایتنه نظرآ، حاکم بأمراللهک اوغلی، قادیکن
جسنی دنیا یوزندن قالدیرمغه بیله کتبت ایلمش. [حسن
المحاضر، سیوطی، ص ۱۵۵]

سکرنجی عصرده، مصر سلطاننک قبه نای اولان (کتبه)
قادیکنلرک کایش یکل کوملک کیمملرینی منع ایدیلدی. [حسن
المحاضر، سیوطی، جلد ۲، تحف ۱۶۶]

حضرت پیغمبرک زمانتی کورمشی اولان (قیس) قیزی
(خوله)، حضرت عمر دورندن سوکرا شوبله تلم ایدیوردی:
«بزه پیغمبرک زماننده، ابوبکرک زماننده و عمر دورننک
برقسنده برجهلر جمعیتی ایدک. مسجده او طورور، اورکو
ایله مشغول اولو دق. بعضلر منو یا یارقلرینی ایشلوردی.
عمر، بزی مسجده برلشمکدن منع ایتدی، فقط، نمازلره اشتراک
حقدمی ابقا ایلدی.» [ابن سعد، طبقات، جلد ۸، ص ۲۱۷]

حضرت عمرک خلافتی ایتاسنده، برکون بریسی، زوجیه
لرندن برینه، صباح و آفتاب نمازلرینی قادی ایچون مسجده
کیتمه سی مواخذه ایتدی. قادیکنلر، «اگر بوحرکم مناسب
دکاسه، عمری، بکا (کیتمه) دیمکدن نه منع ایدیور؟» دیه
صوردی. مواخذه ایدن کیمسه، «اللهک جاربهرلرینی کندی
مسجدرینه کیتمکدن منع ایتدیکنر» صورتند اولان حدیث
شریفی اوقویه رق «ایشته، عمری، سکا مسجده کیتمه، دیمکدن
منع ایدن بو امردر، جوابی ویردی. [نجساری، ص ۱۱۳، جلد
۱، تحف ۱۲۷]

اسلامتک بدایتده بو درجه حر و مسعود اولان و کتاب
ایله سنت نظرندکی موقعاری غایت یوسکک بولونان اسلام

- هر يك دو قوزنجی عصر نده مصر حكمداری (اشرف پارسای) و المسلمات ...) عباره سنده اولدینی كبی، ایکی جنسی برابر دالندا ایندیرهك، اولویقایان قادیلردن باشقه هیچ بر قادیلك
 - هر نه وسیله ایله اولورسه اولسون - سوغاقه چقه امله لری لازم
 كادیکنی اعلان ایندیرمشدی. غاله لرده بالکیز اولویقامنی ایچون
 چقه بیلیلر و چقد قاری زمان، بونی آلاقی اوزره، عتسبدن
 آلاقلری وثیقه لری باشلریك اوزردنه طوتارلردی. [ابن الماس
 تاریخ مصر، جلد ۲، ص ۲۱].
- حضرت پیغمبر، اك زیاده اوج شیشی سودیکنی بیسان
 بو یورمشدی؛ بو اوج شی (عبادت)، (قادین) و (كوزهل
 قوقو) دن عبارتدی. بو حدیث شریف، قادیلك اسلامیت
 نظرلنده مشهور بر مخلوق اولمادینی، بلکه عبادت قدر محترم
 اولدینی كوستیر .
- حضرت پیغمبرك بر كلامی ده شودر :
- (ینزل احدمك یضرب امرأه ضرب العبد ثم ینزل إمعانهاو
 لا یحیی) مائی :
- « بر آدم، ناصل اولیورده، قاریسی كوله کی دوویور،
 صوكراده، اوانمعدن اونی در آغوش ایدیور » [ابن سعد،
 طبقات، جلد ۸، ص ۱۳۸]
- عبدالله بن عمر دن روایت حضرت پیغمبر شو سوزی ده
 سوله مش : (الدنيا متاع وخیر متاع الدنيا المرأة الصالحة)
 یعنی دنیا بر نعمتدر و دنیا لك اك انی نعمتی ده اخلاقی اولان
 قادیلدر .
- [مسلم، صحیح، جلد ۱، ص ۴۳۰ .
- حضرت پیغمبر، حضرت خدیجه نك وفتندن صوكراء
 (كانت ام العیال وربة الیت) [۱] یعنی (چو جوقلر
 والده سی و اومدرمی) ایدی دیهرك تأثرنی كوستردیكی،
 علی العموم قادیلر ایچونده (والمرأة راعية علی بیت زوجها
 وولده) یعنی (قادین، اوبنك و چو جوقلریك حكمداریدر)
 بو یورمشدر . [بخاری، جلد ۳، ص ۲۳] .
- حضرت پیغمبر، « سكا ناصل دعا ایدمه؟ دییه صوریله
 می اوزرینه « اللهم صل علی محمد وازواجه وذریته صورتند
 دعا ایدیكیز، بو یورمشدر [بخاری، جلد ۲، صحیفه ۱۷۷]
 (جنت آثارك آغنی آنلندهدر) حدیث شریفی ایسه
 مشهوردر .
- اسلامیتك اخلاقده یایدینی انقلابلرك اك بو یوكلردن بری
 ده، قیز چو جوقلرك اولدوریلر سندن عبارت اولان (واد)
 داتلك قلعی بر صورتده نهی ایدیله سیدر . قرآن کریم،
 مسلمانلردن بحث ایندیكی صیره ده (ان الله یقول ان المسلمین
 [۱] طبقات، ابن سعد، جلد ۸، ص ۱
- المسلمات ...) عباره سنده اولدینی كبی، ایکی جنسی برابر
 ذكر ایدر .
- ایکی جنسلك مجلسلرده برلكده اجتماع ایدیه ییله یكنده
 آئیده كی مثالی ذكر ایدیه ییلر :
- « صحابیلردن (ابواسید) تأعل ایندیكی زمان حضرت پیغمبره
 و صحابیلرینه بر ضیافت چكدی. یوضافنده زوجیه سی (ام اسید)
 دعوتلرله سفرمه خدمت ایدی یوردی . [بخاری، صحیح،
 جلد ۳، صحیفه ۱۹۹] .
- بو واقعه لر، اسلامیت نظرلنده قادین حقنده هیچ بر سوء
 نظرك بولونمادینی كوسترمكنه كافیدر. حال بوكه اسكی ایران
 و یونانك قادین حقنده كی قنسا تلقیلری، بالکیز حكمدارلرك
 وضع ایندنكاری قانونله تأثیر ایتمكله قالیور، شاعرلرك صمیمی
 اولمسی لازم كان شعرلرینه قدر نفوذ ایدی یوردی .
- زهدی اخلاقه قارشى عصیانیه مشهور اولان ابو العلاء
 مهربنك شو بیاتلری دعوا مزه دلیل اولهرك كوستره بیلیرز .
- اذا بلغ الولید لیدك عشرآ
 فلا یدخل علی الحرم الولید
 وان خالفتی واضعت نضحی
 فانت وان رزقت حجاب یلد
 الا ان القاء حبال نحر
 بین یضع العرف التلید
- « مدینت اسلامیه تاریخی، جلد ۵، صحیفه ۱۱۰]
- ذکی مغایر بك بو شعری شو صورتله ترجمه ایتشدر :
- « بر چو جوق اون یاشنه كلدیمی، حرمه كبرمه ملیدر .
 بوكا مخالف حرکت ایدرسك نه قدر عقلی اولورسك اول،
 احق صایلمعدن قور توله مازسك . اعلا بیلمه ایسك كه قادیلر
 شر و قنالك طوزاغیدر. اك عالی شان و شرف قادیلر یوزندن
 ضایع اولور . »
- شو ایکی بیت ده مثال اولهرك كوستریله بیلیر :
- ولم تر نعمة شمت کریمآ
 كعنة عورة سترت بقیر
- معناسی : بر عورتك قبرایله سترندن دهاا بو یوك بر نعمت
 كوردمد .
- تهوی حیاتی واهوی موتها شفقآ
 والوت اكرم نزال علی الحرم
- معناسی : قیزم، حیاتمك اوزانمهنی ایستر؟ بنسه، شفقتمدن
 اونك اولمهنی آرزو ایدرم . حرم ایچون اك ذكرلی نعمت
 اولومدر . [مدینت اسلامیه تاریخی، جلد ۵، ص ۱۱۱] .
- ایشته ایران و روم مدیتلرله تماسدن اولکی اسلامیت
 صوكراكی اسلامیتدن بو قدر فرقی ایدی .
- (۴) تورك عالمه سی. — اسلام عالمه سنك، قوباق شكلنده،

دورت عالمه آنودنجه منسوب عنصرلرک موجود بولونديغی سويله مشدک . بو عالمه آنودنجلرينک دورديشیمی (تورک عالمه سی) در . اسلام عالمه سی ، اسکی عرب عالمه سندن دوغدنقن و بوکا روم ايله ايرانک پدرشای عالمه سندن بر طاقم عنصرلر التحاق ايتديکدن صوکرکا ، مسلمان قادی غایت الیم بر موقعه دوشمشدی . بو الملی موقعتک مصرده کی تجلیلری آز چسوق کوردک . بر قسم اسلام قادیلری مصرده ، منده ، مغریده بويله الیم بر حیات یاشادینی ائشاده ، اسلام مللنک دیگر کوشلرلنده یعنی آنادولوه قیچاق ، عراقین و ماوراءالنهر خطلرلنده ، اسلام قادینک دیگر بر قسمی ارککلرله مساوی ، محترم ، حروس مسعود بر حیات یاشیوردی . بو اولکلردکی قادیلرک بويله مسعود بر حیات یاشامه سته سبب ، بورلرده حاکم اولان تورک ایلارلنده هنوز اسکی تورک عالمه ستنک دوام ایتکده بولونمیسیدر . بو ساحلرلده کی قادین حیاتی کورمک ایچون ، مغریدن کاشی بیطرف بر سیاحک یعنی (ابن بطوطه) نك سياحنامه سته کوز کردیرمه من کافیدر .

ابن بطوطه ، آنادولویه کیریشنی شویله آکلایور :

« و اتجی کونی اول بلاد روم اولان (علايا = علائیه) بلده سته واردق . (بلاد روم) نامیله معروف اولان اشوبو اقلیم ، اقطار جهانک الک کوزلیدر . جناب فیاض ذوالجلال بلاد سائریمه متفرق صورتده احسان بیوردینی محاسنی اقلیم رومده جمع ایتشدر . اهالیسی صورده یک کوزمل ولباسلری تمیز و طعاملری نفیسدر . بونلر اشفق خلق الله اولوب آنک ایچون (البركة فی الشام و الشفقة فی الروم) یعنی (برکت شامده وشفقت رومدهدر) دینلیر و بونلکه بلاد مزبورده اهالیسی (یعنی آنادولو تورکلری) قصد اولونور .

بو بلده لرده بر زاویه یاخوده خانه ی ایشمک ، قومشولرمز اولان ارکاک و قادیلر احوالری صوریشدیرلردی . اوراده قادیلر احتجاب ایتمزلر . انانی مفارقتده ، کویا قرم و تیارمن کی ، بزم وداع ایدرلر ، و نسوان اشک ریزان و افتازمه تأسف خوان اولورلیدی . بو مللنکک عادتجه ، هنزده بر دفعه اکمک پیشیریلرک ، بر هفته مدت کنایات ایدمک قدر اعداد ایدیلیر . ارککلری اکمک پیشیریلدی کون ، بزم صراحی اککله . بنایات نفیس بیه چک هدیه ایدرلر . و (بونی سزم قادیلر کوندیوردلر ، سزدن دعا ایستوردلر) دیرلردی .

[سياحنامه ابن بطوطه ، مترجی محمد شریف پاشا ، ص ۲۱۰]

«ابن بطوطه ، آنادولوده کوزرکن ، بعض امارلرده ، حکمدار یاخود امیر زوچلرکک حضرتیه قبول اولونیور ، اولرله برابر یک بیور :

«ابن بطوطه ، ایزنیک شهریده ، اوزمان عثمانی تختنک جالیسی بولونان ، سلطان (اورخان غازی) نك محترم ووجهی (بیلون خاتون) ک اقامت ایدرک اوراده کی عسکره حکمران اولدیغی بیلدیردکن صوکرکا ، مشارالیه کک حضوریه نه صورتله قبول ایدلیدیکی و برابر یک یدیکنی حکایه ایدیور :

«بویلده فقیه امام حاج مجاور (علاءالدین سلطان یوکی) بزی مهمان ایددی . مومی الیه فضلا و کرمدان اولوب نزمان زیارتنه کیتسم ، مطلقا طعام احضار ایدر ایدی . صورتی کوزل و سیرتی دهاکوزل ایدی . بنجه برابر سالف الیان (بیلون خاتون) ک اقامتگاهه کیتدی . مشارالیه اکرام و ضایف و احسان ایددی . بزم دخیلزدن برقاچ کون صوکرکا ، آنفاً ذکر اولونان سلطان (اورخان یک) بویلده یه موالص ایتدی .

«ابن بطوطه ، (قیچاق) خطه سته کیردکدن صوکرکا ، شویله یازیور :

«بوراده عجب بر حال مشهورم اولدی که اوده ترکار عتیده قادیلرکک مطهره تعلیم اولمیدر . بونلرک موقع و صریحه سی ارککلرک فوقدهدر . امرا قادیلرینه کلانجه : برنیسی (قرم — قریم) دن انانی خروجه کوردم . شویله که امیر (سلطیه) نك زوجسی خاتونه مصادف اولدم . راکب اولدینی آرایه ماوی رنگلی قیتمدار قاش ايله مستور و غیره و قیویری کشتهده ازلهرق ، اوکده حین و جمال باکال ايله آراسته و البله ظریفه و بدیهه ايله پراسته دوت جاریه موجود ایدی . آرقه سندن معیده بولان جوارین حامل آرایه ل کدر ایدی . مومی الهام امیرک منزله تقرب ایدجه ، آویهدن یزه ایددی . کدرسیله برابر تقریباً اوتوز جایه دخی ایزرک ایزلرینی قادیلرلر . لبا سته ایلکلی اولوب هر جایه

برایمکن طومرق اتکنی هر طرفدن زمیندن رفع ایدرلر ایدی . کندوسی تختله یوردوب امیره واصل اولدینی زمان موی ایه قیام ایه قادینه اعطای سلام ایه یانته او طور دئی . و جواری خانونک اطرافنی اسطله ایلدی . بعده (قز) ملولملری قلسله ، خانون بوندن بر قش طولدیردی . امیرک اوکنده دیز چوکرک قدحی آکا صوندی . امیر ایچیدکن صوکره ، خانون امیرک برادرینه ایچوردی . امیرده خانونه بریدی . طامم احضار اولهرق ، خانون امیر ایه طامم ایئدی . امیر بوکا بقات لباس و بره رک مزبوره عودت ایلدی . امرانک نسوانی بوترب اوزره اولوب ، ملکک خانونلردن زیدره بحث ایده جکر . صاحبیلر ایه چارشو اسفافک قادیلرینه کانجه : بونلری ده کوردم . بردانی بر آرایه واک اولوب برآت چکر وارکنده . اوج ، ددت جاریه انتکلینی قالدیرر ایدی . باشند (بنطاق) نامیه معروف و مجوهرات ایه مزین اولان و باش طرفده طاموس توبی بولان برخوملوز وادایدی . آرایه نك نجره لری آچقی ایدی . ترك قادیلری احتجاب اغدیکنندن ، خانونک بوزی کورینور ایدی . دیگر برقادین دخی بوتربیه رعایت ایئدی ورفاقتده خدمتکارلری بولندینی حالد ، بازاره قیون و سود کتوروب عطریات مقابلده خلقه صانار ایدی . علی الاکثر نسوان زوجلری ایه برابر بولنوب ارککی کورن قادینک خدمتدن بری طن ایدر . زوجی آرقسنه یالکر قیون پوستندن برکوک وباشنده بوکا مناسب اولهرق (کلا = کلاه) دنیلان برسروش کیر [س ۳۶۸] .

خانون و سولنده (بیلون) خانون و آنک دوننده (اردجی) خانون بولنور . تختک آت طرفنده صاغ جهنده اوغلی (نین بک) وصول جائنده ایکنجی اوغلی (جان بک) طور . قیزی (ایت کجک) دخی اوکننده طور . بو خانونلردن بری کلدکده ، سلطان قیام ایه اته یاییشهورق سربره . اونوردی . لکن ملکه بولونان و یاننده جله سندن زیاده مظهر توقیر و احترام اولان (طیغلی) وارد اولدینی زمان ، دائره نك قیوسندن استقبال ایه سلام و بره رک، الی طوتار ، مزبوره تخته جقبوب اوتورنجه ، سلطان دخی جالس اولور . احتجاب ایلمدیکی ایچون شو احوالک جله سی ترکلرک کوژی اوکنده جریان ایدر [حقیقه ۳۷۰] .

ابن بطوطه ، (خانولر ایه ترتیلری) عنوانی فصلده ، هر خانونک اوردوسنی توصیف ایدیور و بو میانه (مرآایه سالف الذکر) جواریدن بری ایه مزوج بر کوله وکلدر . زیرا ترکلرک عادتجه جواریدن زوجی اولیان کوله لرک هیچ بری جواری میانه کیره مز) دیور . بو عادت ، ترکلرک نزدنده ، جنسی اخلاقه کوسرتیلن اهنامک درجه سی کوسرتمکله برابر ، عباسی خلیفه سی معصمک وضع ایتمش اولدینی بر قاعده یی ده خاطرالتیور .

خلیفه معصمک والده سی تورکی ؛ بو قالدن ، اوغلی تورک تربیه سیله بویتمشدی . بناء علیه ، معصم ، تورک لک اوق آتقمده ، اته یینمکده ، کوی وچوکان اوینامقده اولان بوتون مهارت لری اوکره نمشدی .

معصم ، تورک لری عسکرلکده کی قاقیتلردن دولانی چوق سوردی . ذاتاً برادر ی (مأمون) زمانندن اعتباراً عرب عسکرینه اعتدایدیلپوردی . عجم عسکر ی ده ، دیگر برادر ی (امین) ی هیچ بر اسر المفسزین اولدوردکلری ایچون ، معصمک کوزندن دوشمشدی . بناء علیه ، او زمان دولتک استاد ایده جک قوتی ، تورکلر انحصار ایدیوردی . بوندن باشقه ، معصم ، کندیس ی ده هم آنا جهندن ، هم ده تربیه اعتباریه تورکی . ایشته بو سیلردن دولانی ، معصم عرافده کی بوتون تورک کوله لر یی صاحب لردن طوبلامقسه برابر تورکستاندن برچوک تورک کنج لری و تورک برنسلری کتیریدی . قهرمان اولدقلری درجه ده کوزله و یاقه شقی اولان بوتورک کنج لریه ایکیکی البسه ، صیرم ی قوشاق ، صیرم ی قلیچ آصقسی و سائر کیدیرک سائر عسکرلردن ممتاز اولاق اوزره برعساکر خاصه اوردوسی تشکیل ایئدی . معصم ، آرتق بغدادده اوتورم یی ده موافق کورمه یه رک ، کندیس ی و تورکلردن مشکل خاصه اوردوسی ایچون بکی برپای تخت تأسیس ایتمه یی

(۱) جنکیز، بویوک اوغلی جوجی بر آلتون و تاغ برمشدی ، او زمان حکم دارلرک و خانولرک اوتاغنه (اوردو) دئییلدی . بالآخره قیچاق دولتک آلدینی آلتون اوردو عنوانی ، آلتون اوتاغدن کتایه در .

شجرهٔ اربابان آذربایلی

دلی برادر

بروسه‌نک اسکی برآوید ووغدینی زمان، قولاغنه و محمد دیبه باغیر مشلردی؛ آهو کوزلیرک عشقیله آتشی غزلار ترخمه باشلارجه و غزالی، اسمنی آلدی. فقط بواسملردن هیچ بری، هر نه دهنسه، خرابات عالنده یاسلامادی. «بخون که بلا دشتی کشت ایتدی سراسر» غمخانه کلدی دیدی حالک نه برادر، بیتنی سوله دکن صوکر، اودورک بوتون ظرافتی «غزالی» به اصل اسمنی ویردیلر؛ دلی برادر!

انجه، ضعیف وجودی، زمانک اک دریدل دندلرینه بیله جوق دلجه کورون سربست طورلری، ساختلکدوشان صمیمیکله و غزالی به بوندن دها یا قیستان بر آدا اولامادی. مدرسه‌نک رسمی علملری طاش بنارک و قورقه‌لری آلتده صیراسله اوکره ندیک حالده، کنیش و سربست روحنک خرابات عالنده ویدینی آتشی اشتیاق برتورلو طونامامشدی. طاغرده کی وحشی کیکلره بکزه ندیک زمانه دلبرلرنک آرقه‌سندن قوشق ایچون، قارا قابلی کتابلرک، معصوم روحی اوزرنده حتی ساخته بر آغیرلی برائسته بیله راضی اولاموردی. ایشته یالکنز بومقصده، قالقندی، «ایکینجی سلطان یازیدک» اوغل «شزاده قورقوده»ک یانه کیدیتی. مقنصاد کچریدیک بوجات، «غزالی» نک سرسری سرگذشتده اواغچه ساکن و مسترغ برحیفه‌در. «شزاده قورقوده»ک مقنصادک سرائی، اووقت، شرق بوتون اقلیمارنده آغزندن آغزه دولاشان، بر علم وصنعت گوشه‌سیدی؛ مصنع یستلر و غزل سفینه‌لریه برابر فتوا کتسابی‌ده ترتیب ایدم جک قدر مدرسه علمنه و خرابات عالنه آشنایان اولان بو ذوق پرست شزاده، یشیل طاغیر انکنده کی بومعود آناطولی شهرنده، عللر و صنعتکارلره لحاظ اولاراق یاشیوردی. اونک لطف واکرامنی دیوان بر جوق فقیر صنعتکارلر، آلرئده جنک و مزمار یاخود ایری پردیوان بولندینی حالده، درت طرفدن قوشوب کلورلردی. ایشته «دلی برادر» چیللاق روحی و آجیق طبیعتله بوخرابات معبدینه کیرنجه، آزمونده شزاده‌نک اک سوکلی برندی می اولدی؛ راونک الکرم شراب مجلسلرینه کیرم جنک قدر محبت قازاندی. منالارک، قاضی عسکر چوقورلیرنک، آغیرباشلی و منتظم صاریقی مدرسه آدمیلرنک «فاحش فحاشات» عدایتدکاری سربست غزللری، جوق آجیق شعرلریه «شزاده قورقوده»ک سویتی کان بو شوخ و لایقد شاعر، نهایت، کوردیک توجهمک شکرانه می اولاق اوزره — کندی می شزاده به طایندیران — «بیاله بک» نامه مشهور

دوشوندی. (سامرا) قصه‌سنی هواسنک لطافتی و موقعنک کوزله کی اعتبارلیه بکنه رک اردوگاه اتحاد ایتدی؛ و اوکا، (سرمین رای) یعنی (کوردن سویتیر) آدینی ویردی. معصم، تورکارک بوراده کندیلوری وطندن اوزاق و غریب کورمه‌ملری ایتدیوردی. بناءً علیه بوشهری، تورک قبیله‌لرنک تورکستانده کی وضعیتلرینه کوره محله‌لره تقسیم ایدم رک، شرقده کی قبیله‌لری شهرک شرق جهته، غربده کیلری غرب جهته الی اخره یرلشیدم رک تورانک بوشهرده کوچوک برموده‌لی وجوده کتیردی. معصم، عینی زمانده بو تورکارک، یرلیرله اولنه رک ملتلری اوتومعه‌لرینه ایستهموردی. بونک ایچون ده، بر جوق تورک جاریلری صانون آلهرق بولردن هر برنی کنج عسکرلردن بریسه اولدیردی. تورکار بوراده چوغالوب کندیلردن نسل توره‌درک سائر نسللردن مستغنی اولونجه به قدر، یا باغیلردن برینک قزیه اولنکدن یاخود بر عرب، عجم ومله‌زی داماد آلمقدن اولنری منع ایتدی. بوقاونک ثابت قانله می ایچون ده جاریلردن هر بریه معین و ثابت معاشلر تخصیص ایدم رک اسمارنی اوردونک دفترلرینه کچیردی. عسکر زوجه‌لرنک معاشلی و دفترده مقید اولهرق رسمی رها بیت آلهری، اولری عادتاً اوردونک قادیلردن مرکب بر قسقی شکلده صوقیدی. ایشته قادیلرنک بومضعتیدن دولای، هیچ بر تورک نفری، قاریسنی تطلیق یاخود ترک ایدم به جک بروضته کیرمشدی. [مدنیت اسلامیة ناریخی، جلد ۵، صفحه ۲۹۸]. معصمک بو حرکتنی احکام سلطانیه آراسنده، برخلافه‌نک طلاق حقنی نقید ایتمسه مثال اولهرق کوشتر بیلیرز. ابن بطوطه، بزم بوکا بکنیز بر قاعده‌نک تیجاقدک آلتین اوردو دولنده ده بولندیغنی اوکره تمکله، بو عادنک اسکی تورک تورمه‌سده بولومعه می احتمالی‌ده کوشترمش اولور.

ابن بطوطه، اوزبک خانک خانولرینه عائد عمومی اوصافی ذکر ایتدکن صوکر، هر برله ناصل کوروشیدیکنی وهر برینک نه کی خصوصیتلری حائر اولدیغنی ده آکلاتور. بو بیانانک هبسنی بوراده ذکر ایتمک مقاله‌مرک جمعی مساعد دکلدیر. ترجمه می، بو کونلرده نشر ایدیلش اولان بو مهم کتابک دقله اوقومعه‌سنی محترم قارئلر مزه توبسه ایدرز. ابن بطوطه نک افاده‌لردن شوراسی ده آکلاشلورک سلطانه برابر حکومتمده مشترک اولان یالکنز بویوک خانون یعنی (طیغالی خانون) در.

— بومدی —

ضیا کونک آب